

Helse- og omsorgsdepartementet
Krisestab HOD
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref.: Covid-19 oppdrag 316
Vår ref.: 21/2592-3
Saksbehandler: Per Magne Mikaelson
Kristin Helene Skullerud
Dato: 27.01.2021

Svar på covid-19-opppdrag fra HOD 316 - Om behov for å forlenge midlertidige regler, herunder den midlertidige loven om innreiserestriksjoner for utlendinger av hensyn til folkehelsen

Vedlagt finnes svar på dette oppdraget.

Oppsummering

- HelseDirektoratet og Folkehelseinstituttet vurderer at det trolig er behov for å forlenge de midlertidige lovene utover juni/juli 2021. Det er for mange usikkerhetsmomenter knyttet til pandemiens utvikling til at vi i dag kan konkludere med at de kan oppheves om et halvt år.
- FHI og HelseDirektoratet anbefaler derfor at midlertidig lov om innreiserestriksjoner for utlendinger av hensyn til folkehelsen (og tilhørende forskrift) blir gjeldende ut 2021.
- Det er viktig at det midlertidige regelverket oppheves tidligere hvis situasjonen tilsier dette.

Vennlig hilsen

Johan Georg Røstad Torgersen e.f.
direktør

Jon Hilmar Iversen
konsulent

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:
FOLKEHELSEINSTITUTTET, Utbrudd @fhi.no

HelseDirektoratet

Avdeling kommunale helse- og omsorgstjenester

Jon Hilmar Iversen

Postboks 220 Skøyen, 0213 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4, Oslo • Tlf.: (+47) 47 47 20 20

Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helseDir.no • www.helseDirektoratet.no

Svar på covid-19-oppdrag fra HOD 316 - Om behov for å forlenge midlertidige regler, herunder den midlertidige loven om innreiserestriksjoner for utlendinger av hensyn til folkehelsen

Oppsummering

- HelseDirektoratet og Folkehelseinstituttet vurderer at det trolig er behov for å forlenge de midlertidige lovene utover juni/juli 2021. Det er for mange usikkerhetsmomenter knyttet til pandemiens utvikling til at vi i dag kan konkludere med at de kan oppheves om et halvt år.
 - FHI og HelseDirektoratet anbefaler derfor at midlertidig lov om innreiserestriksjoner for utlendinger av hensyn til folkehelsen (og tilhørende forskrift) blir gjeldende ut 2021.
 - Det er viktig at det midlertidige regelverket oppheves tidligere hvis situasjonen tilsier dette.
-

Oppdraget fra Helse- og omsorgsdepartementet

Fra: HOD-Krisestab_NY Krisestab_NY@hod.dep.no

Sendt: 21.01.2021 10:59

Til: Beredskap Hdir

Kopi: HOD-Krisestab_NY; ## HOD-KRISELEDELSEN; Gøhtesen Atle; Kolvig Kaja

Emne: Oppdrag 316 om behov for å forlenge midlertidige regler, herunder den midlertidige loven om innreiserestriksjoner for utlendinger av hensyn til folkehelsen

Oppdrag 316 til Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet om behov for å forlenge midlertidige regler, herunder den midlertidige loven om innreiserestriksjoner for utlendinger av hensyn til folkehelsen

Innreiserestriksjoner

På grunn av covid-19-pandemien ble det 15. mars 2020 innført strenge begrensninger for utlendingers rett til innreise i Norge. Det ble gjort unntak for ulike grupper som anses å ha en særlig tilknytning til Norge eller et viktig formål med sitt besøk her. Innreiserestriksjonene er regulert i midlertidig lov om innreiserestriksjoner for utlendinger av hensyn til folkehelsen og tilhørende forskrift. Det er etter at innreiserestriksjonene ble innført og på bakgrunn av utviklingen i smittesituasjonen gjort en rekke endringer i regelverket, i all hovedsak ved at det er åpnet for innreise for ulike grupper utlendinger. Som følge av økt smittespredning og importsmitte ble det 8. november 2020 innført et vilkår om at utlendinger som ankommer Norge fra et område med karanteneplikt, ved innreise skal fremvise negativ covid-19-test. Utlendinger som ikke fremviser slik dokumentasjon, kan bli bortvist. Kravet om slik test er pt. hjemlet i smittevernloven § 7-12, men det er i Prop. 61 L (2020-2021) foreslått hjemlet i den midlertidige loven om innreiserestriksjoner. I samme proposisjon er det også foreslått en hjemmel for å bortvise utlendinger ved alvorlige brudd på reglene om innreisekarantene i covid-19-forskriften.

Den midlertidige loven om innreiserestriksjoner for utlendinger av hensyn til folkehelsen gjaldt i utgangspunktet til 1. november 2020, men i Prop. 5 L (2020-2021) Endringer i utlendingsloven og midlertidig lov om innreiserestriksjoner for utlendinger av hensyn til folkehelsen ble loven foreslått forlenget. Det vises i den forbindelse til vurdering av behovet for forlengelse av innreiserestriksjonene mottatt fra Helsedirektoratet xx. september 2020 [JD mottok vurdering på e-post fra HOD 28. september].

I Prop. 5 L (2020-2021) er det vist til at innreiserestriksjonene særlig tjener følgende formål:

- Begrense innreise av mulig smittede personer
- Hindre smittespredning gjennom å begrense mobilitet
- Hindre et stort antall innreisende som kan vanskeliggjøre effektiv gjennomføring av andre smitteverntiltak (karantenekrav, sosial distansering mv.)
- Motvirke at det oppstår kapasitetsmessige utfordringer i helsevesenet (særlig i mindre lokalsamfunn)
- Håndtere EUs anbefalinger til statene i EØS- og Schengen-samarbeidet

Loven gjelder nå til 1. juni 2021.

Helse- og omsorgsdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet ber på denne bakgrunn om Helsedirektoratets og Folkehelseinstituttets smittevernfarende vurdering av om det er behov for å legge opp til å videreføre den midlertidige loven om innreiserestriksjoner for utlendinger av hensyn til folkehelsen etter 1. juni 2021. Dersom det er tilfelle, bes det om en vurdering av hvor lenge det er sannsynlig at det vil være et slikt behov. Det presiseres at innreiserestriksjonene vil avvikles tidligere enn lovens opphørsdato, dersom smittesituasjonen tilsier det. I første omgang har departementet behov for en slik vurdering til et høringsnotat, og så tar vi sikte på å be om en oppdatert vurdering før et lovforslag oversendes Stortinget, trolig i mars.

Annet regelverk

På grunn av covid-19-pandemien er det innført diverse midlertidig regelverk. Flere midlertidige lover gjelder fram til 1. juni eller 1. juli 2021. For å kunne vurdere behovet for å forlenge diverse midlertidige regler, ber departementet om en generell vurdering av hvordan smittesituasjonen antas å være etter juni/juli 2021, herunder om det er sannsynlig at vi på dette tidspunkt vil ha tiltak knyttet til avstandskrav, fraråding av reiser innenlands og utenlands etc.

Frist: 26. januar 2021 kl. 16. (Tillegg: frist er forlenget til 27.01.21)

Kontaktperson i Justis- og beredskapsdepartementet: Kaja Kolvig (kaja.kolvig@jd.dep.no) Kontaktperson i Helse- og omsorgsdepartementet (atg@hod.dep.no)

Vi ber om at svar på oppdraget sendes Krisestab_NY@hod.dep.no med kopi til kontaktpersonene som angitt ovenfor.

Bakgrunn

Bakgrunn for oppdraget er beskrevet i oppdragsteksten.

Folkehelseinstituttets vurdering

Det er trolig behov for å forlenge de midlertidige lovene som foreløpig har varighet til 1. juni/juli 2021. Det er for mange usikkerhetsmomenter knyttet til pandemiens utvikling til at vi i dag kan konkludere med at de kan oppheves om et halvt år. FHI anbefaler derfor at lovene varer ut 2021. Det er viktig at lovene oppheves tidligere hvis situasjonen tilsier dette.

Det vises til FHIs fulle vurdering som er vedlagt oppdragsbesvarelsen.

Helsedirektoratets vurdering

Helsedirektoratet støtter Folkehelseinstituttets vurdering og legger til grunn samme forståelse av smittesituasjonen. De neste månedene vil det være usikkerhet knyttet til pandemiens utvikling nasjonalt og internasjonalt som gjør det vanskelig å forutsi situasjonen 6 måneder frem i tid. Usikkerheten er beskrevet i flere oppdragsbesvarelser, blant annet 319 om ulike scenarier for fremtidig utvikling i pandemien.

Helsedirektoratet viser også til sentrale momenter for vurdering av tiltak videre, beskrevet i svar på oppdrag 258 om tiltak som må beholdes gjennom pandemien:

- Dersom mer smittsomme virusvarianter får slå rot og dominere, vil dette kunne ha alvorlige konsekvenser for tiltakenes styrke og varighet.
- Hastigheten på vaksineringsgrad, vaksinasjonsgrad, immunitet og vaksinenes beskyttelse mot smittsomhet er eksempler på forhold som er av betydning for tiltaksvurderingen.

- Smitteutviklingen i mange andre land er alvorlig. Det er fortsatt usikkert hvilken effekt de innskjerpede innreiserestriksjonene har. Det er svært alvorlig dersom man med de betydelige ressurskrevende tiltakene som nå er iverksatt, fortsatt ikke klarer å få kontroll med importsmitten. Hvor omfattende nasjonale tiltak Norge vil måtte ha innenlands, vil være nært knyttet til hvor stor risiko vi åpner for når det gjelder importsmitte.

Samtidig som immuniteten i befolkningen styrkes gjennom vaksinasjon er det avgjørende å videreføre grunnleggende smittevernråd (holde avstand, hygieneråd, holde seg hjemme og teste seg ved symptomer). Kontaktreduserende og mobilitetsreduserende tiltak, samt restriksjoner for innreisende fra land med høyere smitte, vil fortsatt være nødvendige tiltak fremover.

Helsedirektoratet vurderer at det er det lite trolig at det ikke vil være behov for det gjeldende midlertidige regelverk knyttet til covid-19 etter juni/ juli 2021, og anbefaler at varigheten av tiltakene forlenges. Det gjelder som beskrevet over i særlig grad regulering av innreise til landet. Har man kontroll på smittenivået innad i Norge vil det være vesentlig å ha restriksjoner som begrenser importsmitte. Helsedirektoratet anbefaler derfor å videreføre den midlertidige loven om innreiserestriksjoner for utlendinger av hensyn til folkehelsen etter 1. juni 2021.

Varighet av midlertidig regelverk

Det er i øyeblikket storusikkerhet knyttet til smittevei og utbredelsen av den mer smittsomme britiske varianten. Det vurderes derfor nødvendig i så stor grad som mulig å redusere mobiliteten også over landegrensene. Innreiserestriksjoner er et av de få effektive tiltak vi har for å hindre spredning av SARS CoV2.

[Helsedirektoratets anbefaling](#)

Helsedirektoratet anbefaler en forlengelse av den midlertidige loven ut året.

Oppdrag 316 til Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet om behov for å forlenge midlertidige regler, herunder den midlertidige loven om innreiserestriksjoner for utlendinger av hensyn til folkehelsen

Innreiserestriksjoner

På grunn av covid-19-pandemien ble det 15. mars 2020 innført strenge begrensninger for utlendingers rett til innreise i Norge. Det ble gjort unntak for ulike grupper som anses å ha en særlig tilknytning til Norge eller et viktig formål med sitt besøk her. Innreiserestriksjonene er regulert i midlertidig lov om innreiserestriksjoner for utlendinger av hensyn til folkehelsen og tilhørende forskrift. Det er etter at innreiserestriksjonene ble innført og på bakgrunn av utviklingen i smittesituasjonen gjort en rekke endringer i regelverket, i all hovedsak ved at det er åpnet for innreise for ulike grupper utlendinger. Som følge av økt smittespredning og importsmitte ble det 8. november 2020 innført et vilkår om at utlendinger som ankommer Norge fra et område med karanteneplikt, ved innreise skal fremvise negativ covid-19-test. Utlendinger som ikke fremviser slik dokumentasjon, kan bli bortvist. Kravet om slik test er pt. hjemlet i smittevernloven § 7-12, men det er i Prop. 61 L (2020-2021) foreslått hjemlet i den midlertidige loven om innreiserestriksjoner. I samme proposisjon er det også foreslått en hjemmel for å bortvise utlendinger ved alvorlige brudd på reglene om innreisekarantene i covid-19-forskriften.

Den midlertidige loven om innreiserestriksjoner for utlendinger av hensyn til folkehelsen gjaldt i utgangspunktet til 1. november 2020, men i Prop. 5 L (2020-2021) Endringer i utlendingsloven og midlertidig lov om innreiserestriksjoner for utlendinger av hensyn til folkehelsen ble loven foreslått forlenget. Det vises i den forbindelse til vurdering av behovet for forlengelse av innreiserestriksjonene mottatt fra Helsedirektoratet xx. september 2020 [JD mottok vurdering på e-post fra HOD 28. september].

I Prop. 5 L (2020-2021) er det vist til at innreiserestriksjonene særlig tjener følgende formål:

- Begrense innreise av mulig smittede personer
- Hindre smittespredning gjennom å begrense mobilitet
- Hindre et stort antall innreisende som kan vanskeliggjøre effektiv gjennomføring av andre smitteverntiltak (karantenekrav, sosial distansering mv.)
- Motvirke at det oppstår kapasitetsmessige utfordringer i helsevesenet (særlig i mindre lokalsamfunn)
- Håndtere EUs anbefalinger til statene i EØS- og Schengen-samarbeidet

Loven gjelder nå til 1. juni 2021.

Helse- og omsorgsdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet ber på denne bakgrunn om Helsedirektoratets og Folkehelseinstituttets smittevernfarende vurdering av om det er behov for å legge opp til å videreføre den midlertidige loven om innreiserestriksjoner for utlendinger av hensyn til folkehelsen etter 1. juni 2021. Dersom det er tilfelle, bes det om en vurdering av hvor lenge det er sannsynlig at det vil være et slikt behov. Det presiseres at innreiserestriksjonene vil avvikles tidligere enn lovens opphørsdato, dersom smittesituasjonen tilsier det. I første omgang har departementet behov for en slik vurdering til et høringsnotat, og så tar vi sikte på å be om en oppdatert vurdering før et lovforslag oversendes Stortinget, trolig i mars.

Annet regelverk

På grunn av covid-19-pandemien er det innført diverse midlertidig regelverk. Flere midlertidige lover gjelder fram til 1. juni eller 1. juli 2021. For å kunne vurdere behovet for å forlenge diverse midlertidige regler, ber departementet om en generell vurdering av hvordan smittesituasjonen antas å være etter juni/juli 2021, herunder om det er sannsynlig at vi på dette tidspunkt vil ha tiltak knyttet til avstandskrav, fraråding av reiser innenlands og utenlands etc.

Frist: 26. januar 2021 kl. 16.

Kontaktperson i Justis- og beredskapsdepartementet: Kaja Kolvig (kaja.kolvig@jd.dep.no)
Kontaktperson i Helse- og omsorgsdepartementet (atg@hod.dep.no)

Vi ber om at svar på oppdraget sendes Krisestab_NY@hod.dep.no med kopi til kontaktpersonene som angitt ovenfor.

Folkehelseinstituttets vurdering

Det er trolig behov for å forlenge de midlertidige lovene som foreløpig har varighet til 1. juni/juli 2021. Det er for mange usikkerhetsmomenter knyttet til pandemiens utvikling til at vi i dag kan konkludere med at de kan oppheves om et halvt år. FHI anbefaler derfor at lovene varer ut 2021. Det er viktig at lovene oppheves tidligere hvis situasjonen tilsier dette.

Bakgrunn for vurderingen

Utviklingen av smittesituasjonen i Norge og verden for øvrig har siden pandemiens start vært uforutsigbar. Selv om de fleste land har begynt vaksinerings og vi forventer at smittespredningen også vil avta noe i vår- og sommermånedene, er det risiko for at det fremdeles vil være pågående utbrudd både i Norge og andre land 1. juni 2021. Følgende usikkerhetsmomenter gjør det vanskelig å konkludere med at lovene kan oppheves sommeren 2021:

- Utviklingen i forekomst av de litt mer smittsomme virusvariantene og om disse vil medføre en forverring av den nasjonale og/eller globale smittesituasjonen.
- Effekt av vaksinerings på smittespredning. Det er fremdeles uklart hvor god beskyttelse vaksinene gir mot å bli smittet. I tillegg er det uklart om vaksinene beskytter mot alle de nye virusvariantene (de vi kjenner til nå, men også nye som kan oppdages de neste månedene)

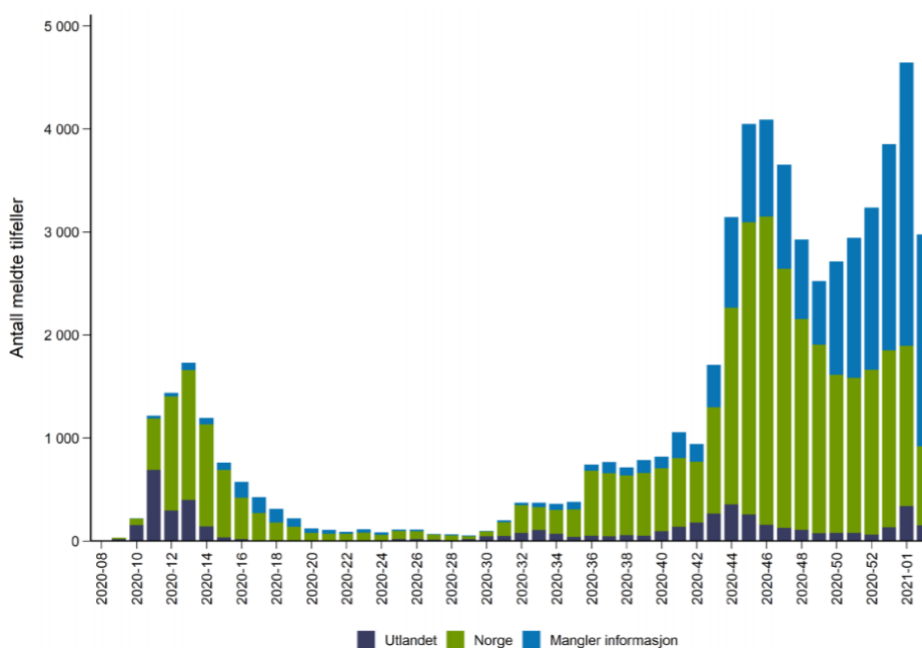
- Norge vil trolig ha vaksinert mange eldre, risikogrupper og helsepersonell i løpet av våren 2021. Store deler av befolkningen vil allikevel ikke være vaksinert 1. juni. Selv om disse har lavere risiko for alvorlig forløp av covid-19, er det allikevel risiko for mange sykehusinnlagte dersom Norge får et stort utbrudd av covid-19. I tillegg er det alltid risiko for forsinkelser i vaksineleveranser som kan medføre at Norge har vaksinert færre i risikogruppene enn planlagt 1. Juni 2021.
- Vaksinasjonsdekning og smittesituasjon i andre land. Det vil trolig være store forskjeller mellom land, som medfører at det trolig vil være enkelte land som har utbrudd av covid-19, også i juni 2021.

Se for øvrig oppdrag 319 for utdypende beskrivelse av ulike scenarier for fremtidig utvikling av pandemien.

Om risiko for smitte fra innreisende

Strengt innreiserestriksjoner har størst effekt når det er stor forskjell mellom smittepresset i land. Norge har hatt en gunstigere smittesituasjon enn andre europeiske land siden pandemiens start, og så lenge det fortsetter, vil det være en risiko for import av smitte til Norge.

I ukesrapportene publiserer FHI statistikk om antall smittede, smitteland og årsak til testing. I ukesrapporten fra uke 2 er det angitt at de siste to ukene var det 2 813 (37 %) av de 7 617 meldte tilfellene som hadde informasjon om smitteland. Av disse hadde 2 326 (83 %) blitt smittet i Norge og 487 (17 %) hadde blitt smittet i utlandet. Andelen kjent smittet utenlands har økt fra 4–5 % i uker 47–52 til 7 % i uke 53, 18 % i uke 1 og 16 % (150 av 918) i uke 2 (Tabell 5, Figur 10). Informasjon om smitteland er usikker ettersom det mangler informasjon for 63 % av tilfellene meldt de sist to uker. I uke 2 er det 69 % (2 054 av 2 972) personer som foreløpig mangler informasjon om smitteland i MSIS.

Figur 10. Antall meldte covid-19 tilfeller i Norge fordelt på smittested, 17. februar 2020–17. januar 2021.

Kilde: MSIS.

*Det er i gjennomsnitt 1–2 dager forsinkelse i tiden fra prøvetaking til registrering i MSIS. Tallene mot slutten av uke 2 forventes oppjustert.

Vurdering av sosiale konsekvenser

Restriksjonene rammer ulike grupper i Norge ulikt. Den midlertidige loven om innreiserestriksjoner for utlendinger av hensyn til folkehelsen rammer for eksempel primært personer som ikke er norske statsborgere, som for eksempel arbeidsinnvandrere. Loven innebærer at det er restriksjoner på innreise for utlendinger som ellers ville hatt lovlig adgang til å reise inn i Norge. Den kan også ha indirekte konsekvens for norske statsborgere som har familiemedlemmer i andre land. For disse gruppene vil lovverket ha store konsekvenser og gjøre det vanskeligere å reise inn i landet. Samtidig er det lite trolig at reglene i seg selv forsterker sosiale konsekvenser.

Merknad

FHI ber om at vurderingen i sin helhet, inklusiv grafisk utforming, legges ved i det endelige svaret til HOD.